

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU PRITAIKANT UTENOS CENTRINIO PAŠTO PASTATĄ ASMENŲ SU NEGALIA POREIKIAMS

2017 m. lapkričio 13 d. Nr. (17)SN-206)SP-87

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) gautas A. M. (toliau – Pareiškėja) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu. Pareiškėja nurodo, kad yra neįgali, sunkiai vaikšto. Pareiškėja teigia, jog dažnai naudojasi pašto paslaugomis; rašo, kad Utenos centrinis paštas (J. Basanavičiaus g. 59, Utena) (toliau ir – Paštas) yra įsikūręs antrame pastato aukšte, neįgaliesiems asmenims į jį patekti galimybės nėra, todėl Pareiškėja negali registruoti pašto siuntų. Skunde teigiama, jog mobiliojo laiškininko paslaugomis jai naudotis nepatogu, nes Pareiškėja yra gėlininkė, paštu su kitais gėlininkais keičiasi gėlių sėklomis. Laiškininkai atneša per ilgai užsigulėjusias siuntas su nuvytusiais augalais, praėjus tam tikram laiko tarpui po siuntos gavimo Pašte.

Lygių galimybių kontrolierius 2017 m. spalio 19 raštu Nr. (17)SN-206)S-592 kreipėsi į Utenos centrinį paštą, prašydamas pateikti informaciją apie tai, ar Pašto pastatas yra pritaikytas asmenims su negalia bei atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 314 patvirtintą statybos techninį reglamentą STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (toliau – Reglamentas) bei ar asmenims su negalia yra sudarytos vienodos galimybės su kitais asmenimis gauti Pašto teikiamas paslaugas (išsiųsti laiškus, registruoti pašto siuntas, jas atsiimti, gauti informaciją ir pan.).

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

2017 m. spalio 30 d. Tarnyboje gautas Pašto 2017 m. spalio 27 d. raštas Nr. 3-6637, kuriame paaiškinama situacija dėl asmenų su negalia patekimo į Pašto pastatą bei naudojimosi Pašto paslaugomis. Rašte nurodoma, kad į Pašto pastatą patenkama laiptais, kurie yra dešinėje šio pastato pusėje, arba kairėje pastato pusėje esančiu pėsčiųjų taku, skirtu asmenims su negalia patekti į Pašto pastatą. Rašte teigiama, jog įėjimas į Pašto pastatą visiškai atitinka Reglamento VII skyriaus „Negyvenamieji pastatai“ reikalavimus, t. y., įrengtos automatinės durys, prieš pagrindinio įėjimo duris įrengta lygi aikštelė, ne mažesnė kaip 1500 mm x 1500 mm, durų slenksčio nėra, pastato vidaus grindų bei išorės grindinio lygiai sutampa, prie pagrindinio įėjimo durų kojų valymo grotelės įgilintos taip, kad jų paviršius sutampa su dangos paviršiumi, ir pan. Teigiama, jog visas takas yra pakankamo pločio, kad juo į Pašto pastatą galėtų patekti asmenys, judantys neįgaliųjų vežimėliais. Nurodoma, jog vienoje tako, kuriuo neįgalieji asmenys patenka į pastatą, vietoje yra betoninių trinkelų grindinio deformacija, dėl kurios inžinerinių tinklų šulinio lygis nesutampa su grindinio lygiu, o lygių skirtumas didesnis, nei Reglamente nurodytas didžiausių galimų lygių kritumas, t. y. 20 mm, kas galimai apsunkina neįgaliųjų judėjimą šioje vietoje. Nurodoma, kad Pašte esančioje klientų aptarnavimo salėje teikiamos įvairios korespondencijos siuntų ir siuntinių išsiuntimo bei išdavimo paslaugos, finansinės, leidinių prenumeratos paslaugos, galima įsigyti prekių. Jei asmenims su negalia reikalinga pagalba, klientų aptarnavimo salės darbuotojai yra pasiruošę padėti ir pasirūpinti klientu, kad jam būtų patogiau naudotis Pašte teikiamomis paslaugomis. Rašte taip pat pateikiama informacija, kad bendrovė, kaip socialiai atsakinga organizacija, įsipareigoja savo lėšomis iki 2017 m. gruodžio 1 d. atlikti grindinio remontą, suvienodinant grindinio ir inžinerinių tinklų šulinio lygius, užtikrinant laisvą ir saugų žmonių su negalia judėjimą ir patekimą į Paštą. Kartu su 2017 m. spalio 27 d. raštu Paštas pateikė nuotraukas, kuriomis patvirtina rašte pateiktą informaciją apie Pašto pastato pritaikymą neįgaliųjų asmenų poreikiams.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Utenos centrinis paštas, teikdamas paslaugas, nepažeidžia Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo,

įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones, atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas), tačiau konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos, kurios dalyvė yra Lietuva, 9 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad valstybės, šios Konvencijos šalys, siekdamos, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos pastatams, keliams, transporto priemonėms ir kitokiems vidaus ir lauko objektams, įskaitant mokyklas, būstą, medicinos įstaigas ir darbo vietas. Remiantis Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalies nuostatomis, reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. Už aplinkos pritaikymo neįgaliųjų specialiesiems poreikiams statybos normatyvinių techninių dokumentų parengimą ir jų įgyvendinimo priežiūrą atsako Aplinkos ministerija (Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalis).

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtinto Reglamento 59 punkto nuostatas, asmenims su negalia svarbiuose negyvenamuosiuose pastatuose turi būti užtikrinta galimybė savarankiškai į juos patekti, laisvai judėti ir naudotis visomis pagrindinėmis ir pagalbinėmis lankytojams skirtomis patalpomis. Tokiuose pastatuose asmenims su negalia turi būti pritaikytas pagrindinis įėjimas į pastatą, visos pagrindinės paskirties patalpos ir lankytojų aptarnavimui skirtos patalpos, taip pat patekimui į šias patalpas skirti praėjimai, koridoriai, holai ir pan. Pagrindinis įėjimas į pastatą ir prieigos prie jo turi būti įrengtos taip, kad asmenims su negalia nebūtų kliūčių savarankiškai patekti į pastato vidų. Jei prie pagrindinio įėjimo yra laiptai, greta jų turi būti įrengtas Reglamente nustatytų dydžių pandusas (Reglamento 64 punktas). Asmenims su negalia pritaikyto įėjimo durys turi būti varstomosios arba slankiojančiosios (atidaromos rankomis arba automatinės). Švaistinės durys tokiaime įėjime neleidžiamos. Prieš pagrindinio įėjimo duris turi būti įrengta lygi aikštelė, ne mažesnė kaip 1 500 mm x 1 500 mm. Durų slenkstis turi būti ne aukštesnis kaip 20 mm. Jei prie pagrindinio įėjimo durų montuojami kojų valymo įtaisai, jie turi būti įgilinti taip, kad jų paviršius sutaptų su dangos paviršiumi. Pastato prieangis (tambūras) turi būti tokio dydžio, kad, varstant duris, laisvas liktų ne mažesnis kaip 1 400 mm x 1 400 mm durų varčių nekliudomas plotas. Pastatų koridoriai turi būti ne siauresni kaip 1 500 mm. Koridorius, kuriame yra bent vienerios durys, atsidarančios į koridorių, turi būti ne siauresnis kaip 1 800 mm. Koridorius, kuriame yra vienos priešais kitas į koridorių atsidarančios durys, turi būti ne siauresnis kaip 2 700 mm. Siauriausios koridoriaus vietos, kur judama tik tiesiai, neturi būti siauresnės kaip 1 000 mm ir ilgesnės kaip 9 000 mm. Jei koridorius yra siauresnis kaip 1 800 mm, ne rečiau kaip kas 20 m būtina įrengti 1 800 mm pločio ir 2 400 mm ilgio vietas asmenims su negalia prasilenkti. Lygių skirtumai ir nelygumai koridoriuje turi būti ne didesni kaip 20 mm. Jei lygių skirtumai ar nelygumai yra didesni kaip 20 mm, koridoriuje turi būti įrengiami Reglamente nustatytų dydžių pandusai. Tose vietose, kur lygių skirtumai mažesni kaip 20 mm, turi būti įrengiami 1:2 nuolydžio nusklembti paviršiai asmenims su negalia vežimėliu pravažiuoti. Prieš kiekvienas koridoriaus duris būtina palikti lygias aikšteles asmenims su negalia praeiti ar pravažiuoti (Reglamento 65–71 punktai). Pagal Reglamento 34 punkto nuostatas, pėsčiųjų takų, esančių pritaikytoje asmenims su negalia judėjimo trasoje, lygių skirtumai ir nelygumai neturi būti didesni kaip 20 mm.

Iš Pašto pateiktų paaiškinimų, nuotraukų nustatyta, jog įėjimas į Paštą bei vidaus įrengimas iš esmės atitinka Reglamento reikalavimus, Pašto pastatas bei patekimas į jį tenkina asmenų, turinčių judėjimo negalią, poreikius. Kaip sužinota iš 2017 m. spalio 27 d. rašto Nr. 3-6637 turinio, tako, kuriuo neįgalieji patenka į Pašto pastatą, vietoje yra betoninių trinkelinių

grindinio deformacija, dėl kurios inžinerinių tinklų šulinio lygis nesutampa su grindinio lygiu, o lygių skirtumas didesnis, nei Reglamente nurodytas didžiausių galimų lygių kritumas, t. y., 20 mm, kas galimai apsunkina neįgaliųjų judėjimą šioje vietoje. Šį neatitikimą Paštas įsipareigojo pašalinti savo lėšomis iki 2017 m. gruodžio 1 d.

Atžvelgiant į nustatytas aplinkybes, nėra pagrindo konstatuoti, jog Utenos centrinis paštas, teikdamas paslaugas, pažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą nepagrįstu, nepasitvirtinus jame nurodytiems pažeidimams.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Utenos centrinio pašto administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierius,
laikiniai pavaduojantis lygių galimybių kontrolierių

Raimondas Šukys